

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Candidatus Abbreuiatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est,
Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V.
Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium**

Pichler, Vitus

Augustae Vindel., 1733

Titulus XXXVI. De Transactionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63440](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63440)

3. Culpam levissimam, qui illam commisit, in iis contractibus, qui in solius accipientis utilitatem cedit, uti est Commodatum, excepto tamen Precario. 4. Casum fortuitum verò nemo, ut adedò dominus rei ferre debeat damnum; nisi quis specialiter ad id se obligaverit, vel per dolum aut culpam dederit causam casui fortuito, quia cuilibet mora sua debet esse nociva. *c. 25. de R. J. in 6.* vel nisi debeat rem non in specie, sed in genere tantum, v. g. aliquam pecuniam, aliquem equum indeterminatum, quia genus perire non censetur. Pars 1. constat ex *l. 1. §. 5. ff. de O. & A. l. 23. ff. de R. J.* cum cuilibet debeat nocere factum proprium, non alteri. *arg. c. 22. de R. J. in 6.* Pars 2. ex *l. 5. §. 2. l. 18. pr. ff. commod.* Pars 3. ex *LL. citr. juncta l. 8. §. 3. ff. de Precario.* Pars 4. ex *dd. l. 5. §. 4. 7. l. 18. & l. 23.*

TITULUS XXXVI.

De Transactionibus.

SUMMARIUM.

1. *Quid sit Transactio, & quomodo ineatur.*
2. *Quinam transigere valeant.*
3. *Et super quibus rebus.*
4. *Transactio non facile rescinditur: probabilius neque propter lesionem ultra dimidium.*

Trans

Transactio, Vergleich/ Vertrag/ latè & generaliter sumpta denotat modum quemcunque, quo negotium inter Partes componitur; pressè autem pactionem non gratuitam, qua Partes terminant litem, vel rem dubiam: ac definitur esse *conventa decisio rei dubia vel controversa, aliquo dato, aliquo retento. l. 1. ff. l. 38. C. h. t. c. 7. eod.* Res dubia, vel lis incerta, dicitur propter dubium & incertum eventum, sive dein lis jam sit mota, sive timeatur movenda. Dein aliquid dari aut remitti, & aliquid retineri vel accipi debet; aliàs esset gratuita remissio, vel donatio, & non pactio *non gratuita*. Iniri potest vel nudò pactò, & tunc de Jure scripto non datur actio, bene tamen *exceptio litis finita. c. 1. de lit. contest. in 6.* vel per stipulationem, & tunc datur actio *ex stipulatu*: ac per contractum innominatum, & tunc, si Pars una implevit, datur actio *prascriptis verbis*. Nihilominus tamen in transactione pœnitere non licet, sicut in contractibus innominatis. *l. 39. C. h. t.*

Dico I. Transigere possunt omnes & soli illi, qui pacisci, & rerum suarum liberam administrationem, ac alienandi potestatem habent, per *l. 27. C. h. t. l. 21. C. Mandati*. Ratio, quia transactio involvit conventionem, qua devenitur ad alienationem. Unde Pupillus, Minor, Hæres fideicommissio gravatus, Prælati Ecclesiæ, circa res suas, vel fideicommissio subjectas, aut immobiles ad Ecclesiam pertinentes, sine Juris splennitatibus & aliis requisitis transigere possunt tunc tantùm, quando rem suam faciunt meliorem, aut rem retinent datâ

pecuniâ; non verò, quando rem alienant, vel faciunt deteriorem suam conditionem.

- 3 Dico 2. Transigi potest super omni & sola re dubia vel litigiosa, si non specialis obstet prohibitio Juris. *l. 1. 2. ff. h. t.* Prohibetur autem transactio 1. de Beneficiis Ecclesiasticis, ac de omni re spirituali, vel huic annexa, si interveniat pretium temporale. *c. 7. h. t.* ubi tamen permittitur gratuita & amicabile compositio. 2. Super Matrimonio in ordine ad illud dissolvendum, si validum, vel ad continuandum, si invalidum fuerit. 3. Super alimentis per ultimam voluntatem relictis sine auctoritate Prætoris. *l. 8. ff. & C. eod.* 4. Super eo, quod in testamento relictum est, antequam inspectæ sint tabulæ & verba testamenti. *l. 6. 12. ff. eod.* 5. Super causis criminaliter intentatis, si non agitur de pœna capitali, & sanguinis, excepto forsitan crimine falsi; ne delicta maneant impunita contra Jus & bonum publicum. Si autem agatur de pœna mortis (exceptâ causâ adulterii) permittitur Reo transigere. *l. 18. C. eod.*
- 4 Dico 3. Transactio legitimè iuta (h. e. sine dolo, metu gravi injustè incusso, errore substantiali, ac sine falsis instrumentis) ita stringit, ut altera Parte iuta rescindi aut revocari nulla ratione possit. *c. 1. h. t.* etiam per Rescriptum Principis. *l. 17. C. eod.* aut sub prætextu novorum instrumentorum repertorum. *l. 19. 29. C. eod.* cum habeat vim rei judicatæ. *l. 20. C. eod.* & Reipublicæ expediat, lites semel sopitas non ampliùs resuscitari. Excipe, nisi versetur causa publica. *l. 35. ff. de re jud.* vel nisi cum Minore, vel Ecclesia transactum; his enim ob gravem læsionem conceditur restitutio

tio in integrum: vel nisi læsio sit *enormissima*, ut communiter notant Doctores; quia tunc præsumitur dolus. Unde nec ob læsionem gravem majorennis, etiam sufficienter probatam, ad rescissionem transactionis agi potest. An verò ob læsionem *enormem*, seu ultra dimidium, concedatur rescissio, quæstio est. Ego cum Bald. Menoch. & Manzio contra Bart. Fachin. & Molin. censeo veriore esse negativam spectato rigore Juris propter textum in *l. 65. §. 1. ff. de condict. indeb.* ibi: *quod transactionis nomine datur, licet res nulla media fuerit* (adeoque læsio ultra dimidium) *non repetitur.* & propter *l. 2. C. de re jud. & l. 2. C. sentent. rescindi non posse*, ubi negatur rescissio rei judicata sub prætextu læsionis ultra dimidium: sed transactio æquivalet rei judicatae, ut dictum.

Objic. In *l. 5. C. de dolo* tribuitur filiae *actio in factum* propter immodicam læsionem, quam passa est ex transactione cum patre: ergo. *R.* Ibi conceditur rescissio non propter læsionem, sed propter dolum, qui intervenerat, ut indicat ipse textus, & species actionis concessæ, quam lex vocat *in factum* nempe ob reverentiam patri debitam, non *doli*. Per hoc tamen non negatur, quòd lædens in foro interno teneatur ad damnum refarciendum, nisi læserit bona fide; si enim bona fide læsit, securus est in conscientia quoque, sicut, qui præscripsit. Cæterum læsio ultra dimidium in transactione difficulter probatur ob dubium litis eventum; fieri enim potuisset, ut læsus per sententiam parùm consequeretur.